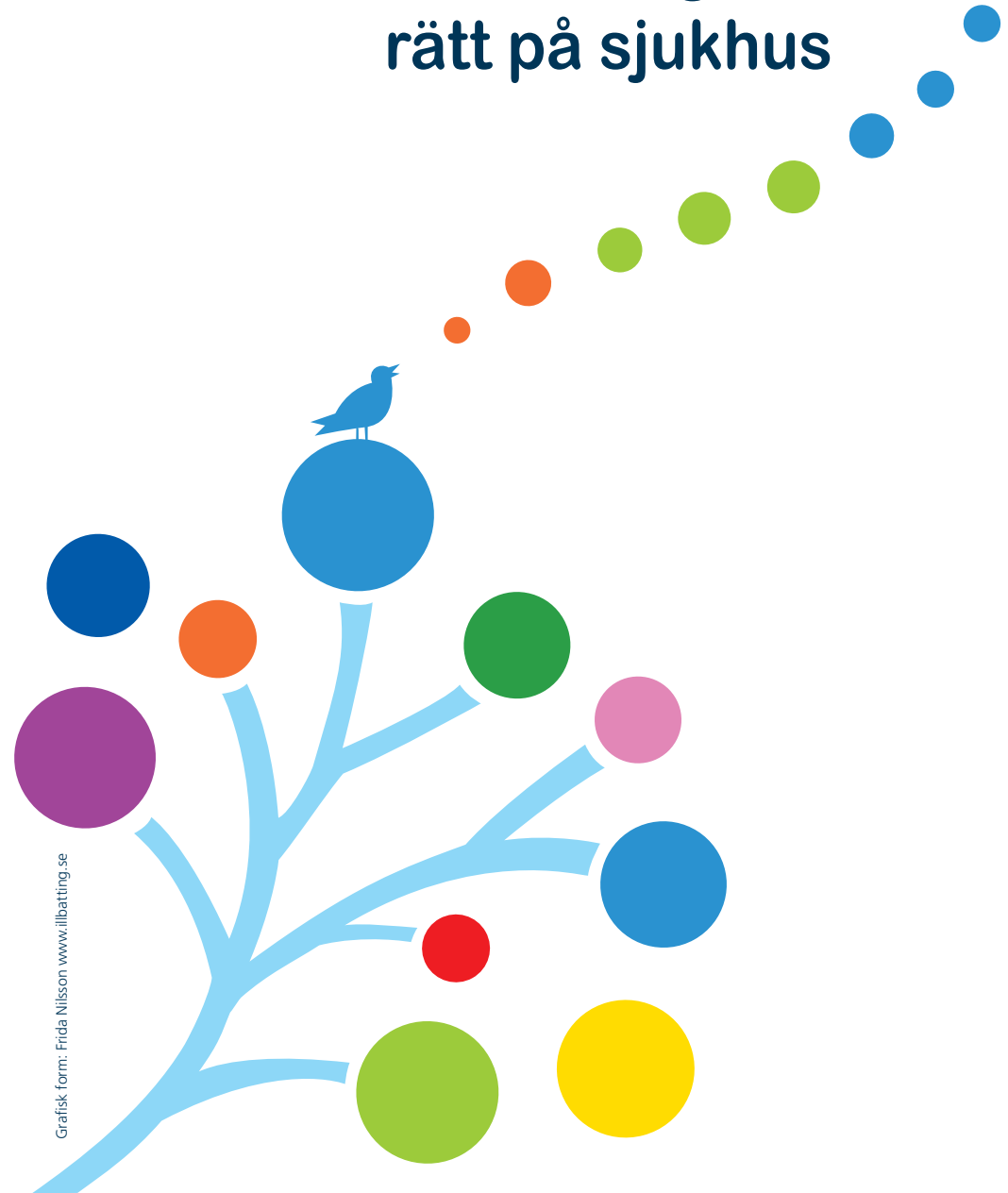

Barns och ungdomars rätt på sjukhus

Grafisk form: Frida Nilsson www.ilibatting.se

Vilka rättigheter har barn och ungdomar på sjukhus?

FN:s barnkonvention definierar barns rättigheter. För dig som är barn eller ungdom och vistas på sjukhus har NOBAB (Nordisk Förening för Sjuka Barns Behov) tagit fram riktlinjer för att säkra att du bemöts och vårdas på bästa sätt.

Inom barn- och ungdomssjukvården arbetar vi för att bevaka och utveckla barns och ungdomars rätt inom sjukvården. Därför har vi tagit fram den här broschyren där du kan läsa vilka rättigheter du har när du är inlagd på sjukhus.

OBS! När det i texten står barn så avser vi både barn och ungdomar.

Broschyren är gjord av barnrättsgruppen inom barnsjukvården Malmö-Lund och följer de tio punkterna i NOBAB standard. Den är inspirerad av *Charter of the Rights of the Child in Hospital* som tagits fram vid *2nd dept of Pediatrics* vid Athens universitet.

Jag har rätt till sjukvård

1 Vårdform

“Barn skall läggas in på sjukhus endast när den nödvändiga behandlingen och omvårdnaden inte kan ges på ett lika bra sätt i hemmet eller i öppenvård.”

NOBAB standard 1

DET BETYDER ATT:

- du har rätt till den vård som passar dig och din situation bäst.
- du har rätt till att endast vistas på sjukhuset när det verkligen behövs.
- du har rätt att få åka till det sjukhus där du kan få den vård du behöver.
- doktorn måste göra en bedömning av var du ska vårdas varje gång du blir sjuk. Kan du vårdas hemma eller på dagvården ska du få möjlighet till det i stället för att sova på sjukhuset.

Jag har rätt till trygghet

2 Relationer, närhet och trygghet

“Barn på sjukhus har rätt att ha föräldrar eller annan närstående hos sig under hela sjukhusvistelsen.”

NOBAB standard 2

DET BETYDER ATT:

- dina föräldrar eller närstående har möjlighet att finnas på sjukhuset hos dig hur gammal du än är.
- du får använda dina egna kläder och saker så gott det går.
- du har rätt att umgås med dina syskon och kompisar så långt det går.

Jag har rätt att få hjälp av mina föräldrar

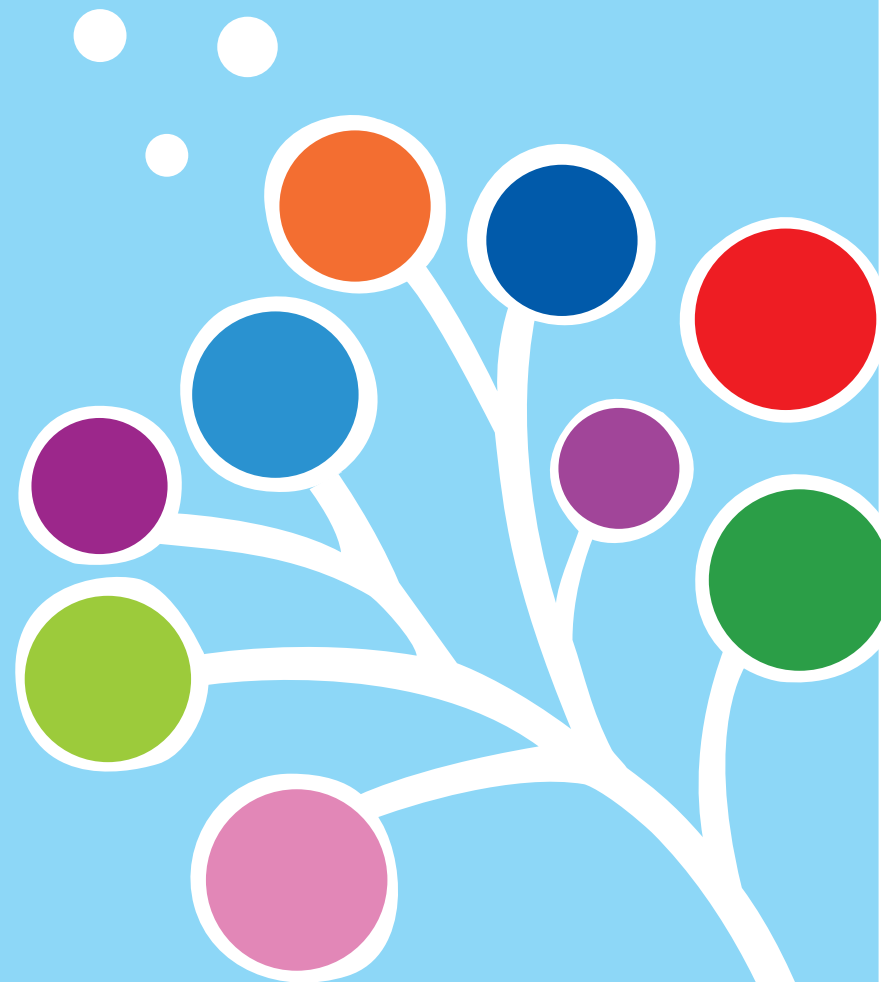
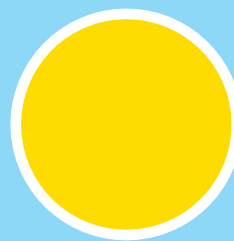
3 Föräldramedverkan

“Föräldrar skall få hjälp och uppmuntran att stanna hos sitt barn och få möjlighet att övernatta. Föräldrar skall inte behöva få extra kostnader eller förlora i inkomst i samband med barnets sjukhusvistelse. Föräldrar skall få information om avdelningens arbetssätt och rutiner och få stöd att ta aktiv del i barnets vård.”

NOBAB standard 3

DET BETYDER ATT:

- en förälder får sova hos dig på ditt rum på sjukhuset om det inte finns medicinska hinder.
- du och dina föräldrar får veta hur det fungerar på avdelningen och vilka olika personer du kommer att träffa.
- dina föräldrar får stöd och undervisning så att de kan hjälpa dig när du behöver det.
- dina föräldrar får hjälp att förstå dig när du har ont eller känner dig rädd och orolig.
- personalen lyssnar på dina föräldrar eftersom de känner dig bäst.
- du och dina föräldrar får det stöd ni behöver så att ni kan sköta din behandling själva så mycket som möjligt.

Jag har rätt att få veta och förstå

4 Information

“Barn och föräldrar skall få information om barnets sjukdom, behandling och vård på ett sätt som de kan förstå och som är anpassat till barnets ålder. Åtgärder skall vidtas för att minska fysisk och psykisk stress.”

NOBAB standard 4

DET BETYDER ATT:

- du får veta vilken sjukdom du har.
- du får reda på vilken behandling du ska få, hur den går till och hur du förväntas må.
- personalen alltid kommer ihåg att din rädsla ökar när du inte får veta vad som ska hända.
- du får prata med den som bäst kan svara på dina frågor och att personalen:
 - berättar för dig på ett sätt som gör att du förstår.
 - använder ord som du känner igen.
 - tar hjälp av lek, berättelser och bilder.
- du har rätt att träffa en tolk när du behöver det.
- personalen har tid att berätta för dig och svara på dina frågor om och om igen tills du förstår.
- du får lov att prata med personalen i lugn och ro så att ingen annan hör.
- du, om du vill, får prata med personalen själv utan att dina föräldrar är med.
- du och dina föräldrar har rätt att läsa din journal.

Jag har rätt att bli lyssnad på

5 Medbestämmande

Barn och föräldrar skall – efter grundlig information – vara delaktiga i beslut som gäller behandling och vård av barnet. Alla barn skall skyddas mot onödiga medicinska behandlingar och undersökningar.

NOBAB standard 5

DET BETYDER ATT:

- din doktor ska diskutera med dig och dina föräldrar vilka för- och nackdelar och alternativ det finns med varje behandling
- personalen lyssnar på dig och dina föräldrars åsikter och rättar sig efter dem när det går.
- personalen lyssnar och förstår när du känner dig orolig.
- du får avbryta en behandling för att ta en paus eller för att försöka igen vid ett annat tillfälle om det är möjligt.
- personalen ska samarbeta med dig.
- du och dina föräldrar får vara delaktiga i de beslut som handlar om dig.
- du har rätt att berätta hur du mår och hur du känner.
- du inte behöver ha ont eller ha så lite ont som möjligt.
- din behandling anpassas till dig så gott det går, t.ex. i skolan.
- personalen lyssnar på dig om du tycker att något kan bli bättre.

Jag har rätt till en säker och inspirerande miljö

6 Miljö

Barn skall vårdas tillsammans med andra barn och inte på vuxenavdelning. Barn behöver träffa jämnåriga för lek och aktiviteter under trygga förhållanden. Det får inte finnas åldersbegränsningar för besökare till barn.

NOBAB standard 6

DET BETYDER ATT:

- du ska vårdas på en barn- och ungdomsavdelning.
- personalen ser till att du får tid och möjlighet att leka och vara både inne och ute.
- personalen lyssnar och förstår när du känner dig orolig.
- miljön är trygg och säker för dig.
- rummen ser ut på ett sätt som gör att du kan leka och vara aktiv.
- det finns spel, filmer, böcker, pyssel, leksaker och annat som du tycker om att göra oavsett hur gammal du är.
- du får träffa andra barn på sjukhuset.
- dina syskon och kompisar får lov att hälsa på dig när det är möjligt.

Jag har rätt att få gå i förskola och skola

7 Stöd i utvecklingen

“Barn ska ha möjlighet till lek och skolundervisning som är anpassad till deras ålder och sjukdomstillstånd, i en miljö som ska vara utformad och utrustad för att möta deras behov. Personal ska vara specialutbildad för att arbeta med sjuka och funktionshindrade barn.”

NOBAB standard 7

DET BETYDER ATT:

- det ska finnas lokaler för förskola, skola och fritidsverksamhet på sjukhuset (på sjukhuset kallas förskola och fritidsverksamhet för lekterapi).
- det ska finnas möjlighet till lekterapi och skola även när du inte kan lämna rummet.
- du får undervisning och möjligheter till lek samt fritids- och kulturaktiviteter när du är på sjukhuset.
- du kan ha kontakt med din vanliga skola när du är på sjukhuset.

Jag har rätt till personal som vet hur de ska ta hand om mig

8

Kvalificerad personal

“Personal som vårdar och behandlar barn skall ha sådan utbildning och kompetens att de kan bemöta de fysiska och psykiska behoven hos barnet och dess familj.”

NOBAB standard 8

DET BETYDER ATT:

- personalen har speciell utbildning och kunskap så att de kan ta hand om dig hur gammal du än är.
- personalen kan se vad det är du behöver hjälp med.
- du får annan hjälp än vad som finns på avdelningen om du behöver det.
- personalen hela tiden lär sig nya saker för att bli bättre på att ta hand om dig.

Jag har rätt att träffa personal som vet vem jag är när jag kommer till sjukhuset

9

Kontinuitet

Vård och behandlingsteamet skall vara organiserat så att det tillförsäkrar varje barn kontinuitet i vården.

NOBAB standard 9

DET BETYDER ATT:

- du, om det går, får träffa personal som känner dig.
- det finns en plan för hur personalen ska ta hand om dig.
- personalen arbetar tillsammans på bästa sätt.
- ny personal får information om dig och hur du vill ha det.
- personalen, när du byter avdelning, vet att du kommer och vem du är.
- du vet och är med på vad som är planerat för dig när du åker hem från sjukhuset.

Jag har rätt till respekt

10

Relationer, närhet och trygghet

“Barn skall bemötas med takt och förståelse och deras integritet skall respekteras.”

NOBAB standard 10

DET BETYDER ATT:

- du blir tilltalad med ditt namn.
- du blir sedd som den du är.
- personalen är vänlig och trevlig mot dig.
- du blir respekterad när du vill vara i fred.
- du, när det går, inte blir avbruten utan får möjlighet att avsluta det du gör, t.ex. en lek.
- du kan berätta saker för personalen som du inte vill att dina föräldrar ska veta.
- du får hjälp om du berättar att någon gör dig illa.
- all personal känner till och följer reglerna om tystnadsplikt, dvs. att:
 - saker om dig inte får sägas till någon annan.
 - om saker du sagt i förtroende till någon måste berättas för någon annan så ska du få reda på vad som berättas och för vem.

